

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. IV. Notantur quædam circa objectum materiale Fidei: & peculiarites
circa triplex Symbolum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

II. Eodem ergo modo in presenti, licet actus omnes Fidei non habeant Deum pro objecto, rerum tamen omnium, quæ in Fide tractantur, cognitio ad perfectiorem Dei cognitionem deservit, & aliquam illius perfectionem, ut potentiam, providentiam, pulchritudinem, &c. manifestat; nihil enim in hac materiâ tractatur, quod non sit vel potentia ejus & providentiæ effectus, vel ad aliquod Dei prædicatum, ut error ad illius veracitatem, peccatum ad sanctitatem, & excellentiam declarandam juvat, quippe qui rei tam scedæ ac turpis auctor esse non possit. Sic Physicus, non de luce tantum agit, sed etiam de tenebris, Logicus similiter de syllogismo sophistico, quod nimirum hujus cognitio ad syllogismi veri, illarum ad lucis cognitionem plurimum conferat, opposita namque juxta se posita magis elucescunt. Unde licet in S. Joannis Evangelio multa scribantur, in quibus expressa Christi mentio non sit, Cap. tamen 20. v. 31. dicit Apostolus: *Hæc autem scripta sunt, ut credatis, quia JESVS est Filius Dei*, &c. Qua de causa S. Augustinus lib. 14. de Trinitate, cap. 1. scientiam aliquam dari asserit, quâ, inquit, *Fides saluberrima gignitur, nutritur, & roboratur*.

Erroneæ cognitio quæ ratione ad Dei cognitionem concludat.

Opposita juxta se posita magis aliqñescunt.

III. Objicies secundo: Sicut cognitio creaturarum juvat ad perfectiorem cognitionem Dei, ita cognitio Dei juvat ad perfectiorem cognitionem creaturarum: ergo tam creaturæ erunt objectum attributionis Fidei, quàm Deus. Sed contra: sic enim in Physicis tam cognitio corporis naturalis juvat ad perfectiorem cognitionem motus, quantitatis, ubicationis, & reliquarum ejus proprietatum, affectionum, & accidentium, quàm hæc ad perfectiorem cognitionem corporis naturalis. Sic etiam tam conducit cognitio syllogismi veri ad cognitionem sophistici, ac e contra: cognitio etiam sanitatis ad cognitionem morborum, quàm horum cognitio ad cognitionem sanitatis, & tamen nullus opinor dicet, aut illa respectu corporis naturalis, aut syllogismum sophisticum respectu veri, morbos denique respectu sanitatis esse subjectum attributionis.

Non quicquid juvat ad cognitionem alterius est respectu illius objectum attributionis.

IV. Respondetur itaque juxta dicta in Logicâ, Disp. 7. Sect. 1. Ad subjectum attributionis non sufficere ut cognitio unius quomodocunque concludat ad cognitionem alterius, sic enim vitium esset objectum attributionis respectu virtutis; sed requiritur, ut unum ad aliud referatur, vel tanquam vitiosum ad integrum, vel tanquam minus perfectum ad perfectius, vel tanquam rami, ut ita dicam, ad radicem, quo pacto proprietates referuntur ad essentiam. Omnibus autem his modis creaturæ ad Deum, & earum cognitio ad Dei cognitionem referuntur: Deus autem nullo ex his modis referatur ad creaturas, sicque implicat, ut hæc respectu Dei sint subjectum attributionis.

V. Adde, res creatas, quæ actibus Fidei obijciuntur, esse plurimas, earumque plerasque nullam inter se connexionem, aut ordinem habentes; unde ex iis nulla potest respectu aliarum esse subjectum attributionis, cum sese ad invicem habeant disparatè, omnes autem esse nequeunt; qui enim plura attributionis objecta, quàm unum statuit, nullum statuit. E contra verò res omnes, ut in esse entis, ita & in esse scibilis, ad Deum referuntur: imò in hoc tractatu de Fide, Dei cognitio peculiariter intenditur, ut ex locis Scripturæ supra citatis constat, & ex illo Isaia 48. vers. 17. *Ego Dominus Deus tuus docens te utilis, id est, ea, quæ ad ultimi finis consecutionem de-*

Omnia quæ in hac materiâ tractantur, ordinantur ad cognitionem Dei.

serviunt, qui, ut in materiâ de beatitudine videmus, est cognoscere & amare Deum.

VI. Quæres, sub quâ ratione Deus sit objectum attributionis Fidei? Respondetur, sub conceptu Deitatis, seu Deum ut Deum: ita S. Thomas hic, & 1. p. q. 1. a. 7. & alibi: Scotus Dist. 23. quæst. unicâ, & communis Theologorum sententia. Hoc imprimis suadetur variis Scripturæ testimoniis: Primò ex illo ad Hebræos 11. supra citato: *Accedentem ad Deum oportet credere quia est*. Et idem Apostolus 1. ad Thessal. cap. 1. vers. 8. *Fides vestra, quæ ad Deum est: ac denique in Symbolo Apostolorum dicitur: Credo in Deum*. Hæc etiam de causâ Fides dicitur virtus Theologica. Cum ergo Fides ad Deum peculiariter tendat; juxta illud S. Cyrilli Hierosol. Cathec. 5. illuminatorum: *Fides Deum speculari, Deum intuetur*, & totâ Sectione præcedente ostensum est; cum etiam in omnia prædicata ejus necessaria, & intrinseca ex æquo feratur, nec in unum magis quoad objectum materiale, quàm in aliud, nullum ex his attributis potest esse subjectum attributionis Fidei, sed Deitas, ad cujus cognitionem horum omnium cognitio refertur. Prædicata verò contingentia, & partim extrinseca, ut esse actu creatorem, glorificatorem, &c. esse nequeunt subjectum attributionis Fidei, cum in hæc secundariò tantum feratur, & in ordine ad prædicata intrinseca: Deus siquidem ideò creat, ut ejus potentia, glorificat, ut bonitas cognoscatur, sicque prædicata hæc contingentia ad necessarium manifestationem ordinantur.

VI. Objectum attributionis Fidei est Deus ut Deus.

Fides primariò tendit in Deitatem.

Nullum Deo attributum præ alio potest esse subjectum attributionis Fidei.

SECTIO QUARTA.

Notantur quedam circa objectum materiale Fidei: & peculiariter circa triplex Symbolum.

I. ID imprimis notandum circa modum loquendi: Quando S. Thomas hic, a. 2. affirmat objectum Fidei esse quid incomplexum, solum velle res, quas Fide credimus, non constare à parte rei, & formaliter prædicato & subjecto; hæc enim per solam intellectus operationem fiunt, res varias dividendem intentionaliter, quæ à parte rei sunt identificate, & hoc modo, ut docet idem S. Thomas, hæc objecta, quamvis realiter incompleta, intentionaliter tamen sunt complexa. De objectis Fidei complexis deinceps erit sermo, iis præsertim, quæ in triplici Symbolo continentur.

I. Quo pacto objectum Fidei sit quid incomplexum & incomplexum.

Quæres primò: Utrum Symbolum illud, quod vocatur Apostolorum, fuerit ab Apostolis compositum. Negat Lutherus, ipsumque secuti hujus temporis Novatores, occasionem eis hæc in parte præbente Erasmo, qui in prologo paraphrasis in Mathæum, hoc in dubium vocasse videtur: adeò verum est, quod dici solet, Erasum posuisse ova, ex quibus Lutherus exclusit scorpiones.

II. Verum Symbolum illud, quod dicitur Apostolorum, fuerit ab Apostolis compositum.

III. Dicendum nihilominus, indubitatum esse, hoc Symbolum fuisse ab Apostolis compositum: hoc namque & Patres omnes affirmant, & ex perpetuâ, jam inde à nascente Ecclesiâ, traditione est Fide certum. Utrum verò ita ab iis compositum fuerit hoc Symbolum, ut omnes & singule ejus partes ab omnibus Apostolis simul collatæ & approbatæ sint, an singuli singulos articulos vivente adhuc

III. Certissimum est Symbolum fuisse ab Apostolis compositum.

TOM. II. adhuc S. Jacobo, protulerint, uti S. Clemens, S. Augustinus, S. Thomas, & quidam alii ex Patribus affirmant, res est incerta.

IV. Hoc autem Symbolum tunc composuerunt Apostoli, cum jam à se invicem separandi, & Evangelii prædicandi causâ in varias orbis partes erant dispergendi, ut nimirum unam eandemque haberent Fidei regulam, quam populis omnibus credendam proponerent, essetque veluti Christiani tessera, ac brevem cuncti haberent Fidei formulam, quam & memoriæ mandare facile possent, & recitando sæpius profiteri, ut ait S. Augustinus homiliâ 42. & in sermone de Symbolo.

V. Quæres secundò: Utrum hoc Apostolorum Symbolum censenda sit Scriptura Canonica? Respondetur negativè: nunquam enim accepimus id, vel ab Apostolis ipsis, vel iis distantibus ab alio quoquam fuisse scriptum, sed solâ traditione ab ipsis ad posteros transmissum; si autem neutro ex his modis fuerit scriptum, non erat scriptura, & consecratur esse non poterat sacra Scriptura. Quare S. Augustinus lib. I. de Symbolo, cap. I. & de Fide & operibus cap. nono: S. Hieronymus ep. 61. ad Pamachium, & S. Ambrosius epist. 81. ad Siricum, Symbolum sine scripto traditum esse affirmant.

VI. Symbolum verò hoc Apostolorum, licet non omnes in se Fidei veritates contineat, ut est manifestum, præcipua tamen, maximèque necessaria complectitur; Deum enim proponit & Christum, ac præcipua circa Christum mysteria, Ecclesiam præterea, extra quam salvari nullus potest, ac demum vitam æternam, sive scelicem, sive miseram, sicque eadem operâ Deum & remuneratorem esse, & judicem, probosque juxta & improbos pro meritis tractare. Hinc S. Augustinus Sermone 181. de tempore: *Symbolum, inquit, breve est verbis, sed magnum in Sacramentis; quicquid enim de Deo & Christo in Scripturis traditum est, in Symbolo continetur.*

VII. Dices, mysterium Eucharistiæ non habetur in Symbolo, cum tamen unum sit ex præcipuis Fidei mysteriis, scitumque maximè necessarium, & creditu difficillimum, ut ex orthodoxorum ruinâ videmus, qui in hunc scopulum impingentes naufragium Fidei fecerunt; ergò omnia præcipua mysteria Symbolum non complectitur. S. Thomas 2. 2. q. 1. a. 8. ad 6. Eucharistiam sub omnipotentia Dei, vel incarnationis mysterio ait esse comprehensam. Secundò tamen dici potest, ea præcipuè in Symbolo posita ab Apostolis fuisse, quæ ad Dei contra Gentiles, & Christi contra Judæos notitiam spectabant, vitæque æternæ adeptionem. Alia tamen multa præter ea, quæ in Symbolo habentur, scitu sunt necessaria, præceptorum scilicet cognitio, ad quæ spectat instructio circa quædam Sacramenta, eorum nimirum, quorum susceptio est necessaria, inter quæ dignitate primum locum obtinet sacrosancta Eucharistia. Hæc autem omnia in Symbolum, quod ob rationes dictas breve esse volebant Apostoli, compingi non poterant, sic enim in ingentem molem excrevisset.

Quæ præcipuè in Symbolo posita sunt Apostoli.

Non omnia scitu necessaria ponuntur in Symbolo.

VIII. Præter hoc Apostolorum Symbolum est aliud, quod Nicænum, & Constantinopolitanum appellatur, quia Nicææ primò confectum, auctum postea est Constantiнопoli, & à S. Thoma vocatur Symbolum Patrum. Quando autem particula *Filiusque* ei addita sit, dixi I. p. disp. 66. Sect. 2. num. septimo. Hoc etiam Symbolum doctrinam continet Catholicam, estque similiter

certa regula Fidei, & quedam Symboli Apostolorum explicatio, occasione hæresis Arriana. Hoc Symbolum, inquit S. Thomas hic, q. 1. art. 9. ad 6. propterea publicè cantatur in Missâ, quòd Fide jam manifestatâ conditum sit, & Ecclesiâ pacem habeat: Symbolum verò Apostolorum, inquit idem S. Doctor, cum tempore persecutionis editum sit, privatim tantum in canonico officio recitatur.

Tertium denique est Symbolum S. Athanasii, ab eo Romæ, quo à Summo Pontifice evocatus fuerat, latino sermone conscriptum, ut eidem Pontifici Fidem suam probaret. Unde S. Gregorius Nazianzenus oratione in laudem S. Athanasii ait eum scripsisse egregiam Fidei suæ confessionem: non tamen illam vocat symbolum, quòd S. Athanasius particularis tantum fuerit Episcopus, non Summus Pontifex, sicque Symbolum, seu authenticam Fidei regulam Ecclesiæ tradere non poterat. Jam tamen cum auctoritate Ecclesiæ comprobata sit hæc S. Athanasii Fidei confessio, meritò inter Symbola numeratur, censeturque habere auctoritatem irrefragabilem: Unde in Concilio Florentino in Decreto ad Armenos, hoc D. Athanasii Symbolum tanquam Fidei regula iisdem Armenis ab Eugenio quarto traditur: illo etiam sub S. Athanasii nomine utitur S. Augustinus super Psal. 120. & alibi sæpè illud ad Fidei veritates confirmandas adhibet. Hoc verò Symbolum eò quòd in Romano archivo unâ cum actis Synodi tunc Romæ habitæ diu latuerit, ab antiquioribus tum Græcæ, tum Latine Ecclesiæ Patribus vix reperitur citatum.

Tria ergò hæc Symbola eandem continent veritatem, licet in posterioribus duobus Fidei dogmata explicatiùs tradantur. Quamvis autem in diversis Conciliis varie reperiantur Fidei propositiones, omnes tamen ad hæc tria Symbola reducuntur.

Id solùm hic notandum, etsi omnis articulus Fidei sit propositio Fidei credenda, non tamen omnem propositionem Fidei credendam, esse articulum Fidei, sed primaria tantum quædam & capitalia puncta, aliqua ex sequentibus conditionibus habentia. S. Thomas itaque 2. 2. q. 1. ad articulum Fidei requirit, ut res, quæ proponitur credenda, peculiarem in se contineat difficultatem, sicque penes speciales rerum credendarum difficultates, Fidei articulos distinguit: quem hæc in re sequitur Tannerus hic, Disp. 1. q. 1. dub. 7. n. 198. quamvis n. præcedente, & num. 215. dicat etiam, omnem veritatem à Deo revelatam esse articulum Fidei. Alii ad articulum Fidei necessariam existimant peculiarem rei credendæ propositionem. Alii demum articulum Fidei aliud nihil esse volunt, quàm rem, quæ ab aliquo ex Apostolis peculiariter proponitur Ecclesiæ credenda, sicque duodecim tantum esse dicunt Fidei articulos, quorum singuli à singulis Apostolis juxta dicta n. 3. fuerunt in Symbolo propositi: S. Paulus enim & S. Barnabas Symboli confessioni non interfuerunt. Quævis ex his acceptionibus ad rationem articuli sufficit.

Cur Nicænum Symbolum, & non Symbolum Apostolorum publicè in Ecclesiâ cantetur.

IX. S. Athanasii Symbolum ab eo Roma Latino sermone est conscriptum.

Symbolum S. Athanasii in Decreto ad Armenos, iisdem ab Eugenio IV. traditur, tanquam regula Fidei.

X. Hæc tria Symbola eandem continent Fidei veritatem.

XI. In quo consistat aliquid esse articulum Fidei.

Unde duodecim tantum dicantur esse Fidei articuli.